
HET FLEVOLANDS ARCHIEF

ACCOUNTANTSVERSLAG 2018

Met u besproken op 6 maart 2019 en 18 maart 2019

Het
Flevolands
Archief

ONDERNEMEND, NET ALS U

HLB Blömer Krijtwal 1, 3432 ZT Nieuwegein, Postbus 5, 3430 AA Nieuwegein

T +31 (0)30 605 85 11 **E** info@hlb-blomer.nl **www.hlb-blomer.nl**

KvK 30 128 316 **BTW** NL 8044 21 559 B01 **IBAN** NL56 INGB 0678 8675 77

HLB Blömer is a member of HLB International, the global advisory and accounting network.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Opdracht en controleaanpak	3
2. Belangrijkste kengetallen en continuïteit	4
3. Bevindingen jaarrekeningcontrole getrouwheid 2018	6
4. Bevindingen jaarrekeningcontrole rechtmatigheid 2018	8
5. Bevindingen interim-controle 2018	10
6. Overige bespreekpunten	12
7. Overige ontwikkelingen	15
8. Bijlage	18

Aan het algemeen/dagelijks bestuur en directie van
Het Flevolands Archief
t.a.v. mevrouw drs. C.C.A.E. Keijsper
Oostvaardersdijk 1-13
8242 PA LELYSTAD

Nieuwegein, 20 maart 2019

Geacht bestuur en directie,

Hierbij bieden wij u het verslag van bevindingen aan bij onze controle van de jaarrekening 2018 van Gemeenschappelijke Regeling Het Flevolands Archief (hierna: HFA). Dit zoals overeengekomen in de door u en ons getekende opdrachtbevestiging d.d. 30 juli 2018.

Dit verslag gaat in op onze controle, de reikwijdte van onze opdracht, onze controleverklaring en onze belangrijkste controlebevindingen. Het bevat tevens onze mededelingen uit hoofde van onze functie als externe accountant aan degenen belast met governance, voor zover noodzakelijk geacht. Het verslag van bevindingen is uitsluitend bestemd voor gebruik door de directie en het bestuur en mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt. Waar mogelijk gaan onze bevindingen vergezeld van aanbevelingen voor verbetering. De bevindingen hebben wij besproken met de verantwoordelijke functionarissen van HFA.

De onderwerpen die in dit accountantsverslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening van HFA.

Op grond van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben wij de jaarrekening 2018 van HFA een goedkeurende controleverklaring inzake de getrouwheid verstrekt. Ten aanzien van de rechtmatigheid hebben wij een afkeurende controleverklaring verstrekt. Dit is nader toegelicht in hoofdstuk 4.1 en betreft uitsluitend de lopende aanvraag voor schatkistbankieren waardoor schatkistbankieren in 2018 niet heeft plaatsgevonden.

Wij hebben onze bevindingen met u besproken op 6 maart 2019 en toegelicht in de bestuursvergadering d.d. 18 maart 2019.

Met vriendelijke groet,

HLB Blömer accountants en adviseurs B.V.

drs. J.N. Witteveen RA

1. Opdracht en controleaanpak

1.1 Opzet en reikwijdte van de opdracht

Conform de door u aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 van HFA gecontroleerd. De jaarrekeningcontrole is gericht op het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening van HFA. Daarbij hebben wij gecontroleerd of de jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Onze controle is gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Het is echter niet uitgesloten dat er afwijkingen voorkomen die voor de jaarrekening als geheel niet van belang is. Er is geen sprake van een absolute mate van zekerheid. Daarnaast richt ons onderzoek zich niet op het voorkomen en ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid hiervoor berust bij de directie en het bestuur van HFA. Wij zijn hier als accountant dan ook niet voor verantwoordelijk en aansprakelijk.

1.2 Controleaanpak

Naar aanleiding van actuele financiële en operationele ontwikkelingen, en mede op basis van onze gesprekken met betrokkenen bij HFA hebben wij onderstaande aandachtspunten voor de jaarrekening 2018 van HFA onderkend en daar in onze controleaanpak rekening mee gehouden.

- Voldoen aan de inrichting van de jaarrekening conform BBV
- Rechtmatigheid van de baten en lasten in de jaarrekening

Gedurende onze werkzaamheden hebben wij geen belangrijke wijzigingen aangebracht in de voorgenomen controleaanpak. Doordat er intern geen normenkader en controleprotocol (opgesteld door het bestuur) voor de accountant beschikbaar is, hebben wij inzake de rechtmatigheid alleen getoetst of de standen en stromen in de jaarrekening voldoen aan de externe wet- en regelgeving. Wij verwijzen naar hoofdstuk 4.

1.3 Materialiteit

Bij het uitvoeren van onze werkzaamheden hanteren wij een goedkeuringstolerantie, ook wel materialiteit genoemd. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden inzake de jaarrekening hebben wij de goedkeuringstolerantie gehanteerd in overeenstemming met het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Hieruit volgt dat wij voor de jaarrekening een materialiteit voor fouten van € 14.477 (1% van de lasten (ad € 747.752) inclusief toevoeging aan de reserves ad € 699.642) hebben gehanteerd en een tolerantie voor onzekerheden van € 43.422 (3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves). Wij hebben een rapporteringsdrempel gehanteerd van € 14.477.

1.4 Grondslagen

De jaarrekening van HFA is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Jaarlijks stellen wij vast of de gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en consistent zijn toegepast. Wij zijn van mening dat de gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn. Ten aanzien van de consistentie met de BBV merken wij op dat de organisatie de jaarverslaggeving verder heeft geprofessionaliseerd. Hiertoe hebben wij u eveneens aanpassingen aangedragen. Deze zijn doorgevoerd in het jaarverslag.

2. Belangrijkste kengetallen en continuïteit

2.1 Ontwikkelingen

Ontwikkeling resultaat

Het overzicht van baten en lasten (exclusief de tussentijdse toevoegingen en onttrekkingen aan reserves) in de jaarrekening laat een positief saldo zien van € 127.878. Dit positieve saldo bestaat uit:

- 1) Een positief saldo op programma bedrijfsvoering ad € 417.815. In overeenstemming met de begroting na wijziging zijn de baten (bijdragen) op dit programma hoger dan de lasten.
- 2) Een negatief saldo op programma Archivering ad +/- € 289.937. In overeenstemming met de begroting na wijziging zijn de baten (bijdragen) op dit programma lager dan de lasten.

Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen (algemene reserve) bedraagt ultimo 2018 € 86.908 en is daarmee circa gelijk aan het weerstandsvermogen ultimo 2017 (€ 86.384). De toename ad € 524 bedraagt het resultaat 2018 welke is toegevoegd aan de algemene reserve. Het weerstandsvermogen is toereikend voor de benodigde weerstandscapaciteit van € 50.499 zoals door u aangegeven in de paragraaf weerstandsvermogen. De algemene reserve van HFA mag maximaal 10% van de bijdrage van de deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling zijn, ofwel maximaal € 87.425 zijnde 10% van de totale bijdrage exclusief bijdrage Digitale Taken Rijksarchieven (DTR).

Solvabiliteit

Solvabiliteitsratio's zijn indicaties voor het vermogen van een organisatie om aan haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit (eigen vermogen (inclusief bestemmingsreserves)/totaal vermogen) is in 2018 toegenomen van 10,1% naar 65,7%. De solvabiliteit is voornamelijk toegenomen door een hoger eigen vermogen (toevoegingen aan bestemmingsreserves) en afname van de kortlopende schulden. Zo is de incidentele vrijval van nog niet benutte suppletie partners GR 2017 ad € 428.687 toegevoegd aan de bestemmingsreserves.

Liquiditeit

Liquiditeitsratio's zijn indicaties voor het vermogen van een organisatie om aan haar verplichtingen op korte termijn te voldoen. De liquiditeit (current ratio) is in 2018 toegenomen van 1,1 naar 2,7. Veelal wordt als minimale norm voor deze ratio 1,0 gehanteerd hetgeen wil zeggen dat de organisatie in staat is aan de verplichtingen op korte termijn te voldoen. Aan deze norm wordt derhalve ultimo 2018 ruimschoots voldaan.

Reactie management

Geen nadere toelichting noodzakelijk.

2.2 Continuïteit

Wij zijn verplicht om Controlestandaard 570 in onze algemene controleprocedures te betrekken. Deze standaard benadrukt de verantwoordelijkheid van de accountant inzake het toetsen van de wijze waarop het management de continuïteitsveronderstelling hanteert bij het opstellen van deze financiële overzichten. Deze toetsing vindt gedurende de gehele controlecyclus plaats en is in het bijzonder expliciet betrokken in de plannings- en uitvoeringsfase van onze controle en bij evaluatie van controlebevindingen.

Op basis van de algemene financiële situatie en de huidige vooruitzichten van het management ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling, zijn wij van mening dat toepassing van de continuïteitsveronderstelling in voldoende mate onderbouwd is.

Reactie management

Eens met bovenstaande. Verder verwijzen wij naar de risico-inventarisatie zoals opgenomen in het jaarverslag. Daarin is het risico uiteengezet dat het Rijk haar rol in de Gemeenschappelijke Regelingen nader beziet. Dit kan betekenen dat het Rijk mogelijk op termijn uit de Gemeenschappelijke Regeling treedt. De kaders van OCW zijn thans echter niet bekend en verwacht wordt dat hier in 2019 meer duidelijkheid over wordt verkregen. De bijdrage van het Rijk in HFA bedraagt met € 440.189 in 2018 zo'n 50%.

3. Bevindingen jaarrekeningcontrole getrouwheid 2018

3.1 Toerekenen van baten uit subsidie Digitale Taken Rijksarchieven (DTR)

In de jaarrekening zijn de in 2018 ontvangen baten vanuit de subsidie/bijdrage Digitale Taken Rijksarchieven (DTR) ad € 111.764 geheel verantwoord als baten. Hiertegenover zijn voor eenzelfde bedrag lasten op het project DTR verantwoord waardoor het resultaat op het project nihil is. Wij merken op dat in 2018 nog geen invulling is gegeven aan de uitvoering van dit project. Hierdoor staat op de balans nog een schuld open inzake nog te besteden gesubsidieerde projecten ad € 235.880. Doordat bij het toerekenen van de baten en lasten niet het toerekeningscriterium wordt gevolgd maar het kasstelsel (baten nemen in jaar van ontvangst) laten de baten en de lasten een vertekend beeld zien van de werkelijkheid. Concreet zijn voor € 111.764 zowel baten als lasten te hoog verantwoord. Wij verzoeken u de jaarrekening op dit punt aan te passen. Een correctie hebben wij opgenomen in hoofdstuk 8.

Reactie management

Bovenstaande is aangepast in de jaarrekening en verschillen zijn toegelicht.

3.2 Dotaties bestemmingsreserve / algemene reserve

In de jaarrekening is een dotatie opgenomen van € 155.615 aan de bestemmingsreserve ‘Knelpunten personele pot’ en een dotatie van € 36.385 aan de Algemene Reserve.

Wij merken op dat:

- 1) in de 2e Berap is besloten om het totale resultaat ad € 192.000 te doteren aan de bestemmingsreserve ‘Knelpunten personele pot’.
- 2) het gerealiseerde resultaat ad € 524 is toegevoegd aan de algemene reserve.

Doordat beide mutaties thans nog niet onderbouwd zijn met besluiten van het algemene bestuur zijn zij strijdig met de Gemeentewet en het BBV.

Ten aanzien van het eerste punt verzoeken wij u notulen aan te leveren waarin deze splitsing blijkt. Wanneer het besluit hiertoe niet voor 31 december 2018 is genomen, verzoeken wij de toevoeging aan de algemene reserve ad € 36.385 te corrigeren naar een toevoeging bestemmingsreserve ‘Knelpunten personele pot’.

Ten aanzien van het tweede punt stellen wij voor de jaarrekening vóór resultaatverdeling op te stellen.

Reactie management

Ten aanzien van het eerste punt: dit is besloten in de AB-vergadering van 17 december 2018. De notulen van deze vergadering zijn u overhandigd.

Ten aanzien van het tweede: goedkeuring van deze toevoeging vindt plaats bij vaststelling van de jaarrekening.

Zoals besproken hoeft de jaarrekening derhalve niet aangepast te worden.

3.3 Niet verrekenbare omzetbelasting

HFA is voor het grootste deel van haar activiteiten geen ondernemer voor de omzetbelasting. Op grond hiervan is de voorafrekkende omzetbelasting toegerekend aan vierkante meters vloeroppervlakte welke toe te rekenen zijn aan belaste en onbelaste activiteiten. Wij hebben de totstandkoming van deze berekening gecontroleerd en vastgesteld dat de berekening juist opgesteld is. Wij maken u echter erop attent dat de belastingdienst een ander inzicht kan hebben wat tot een naheffing kan leiden. Wij geven u in overweging deze berekening en de daaraan ten grondslag liggende uitgangspunten voor te leggen aan de belastingdienst.

Reactie management

HFA neemt bovenstaand voorstel in overweging.

3.4 Wet Normering Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT)

De wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT stelt maxima aan de bezoldiging van topfunctionarissen. In de WNT wordt het begrip topfunctionaris nader gedefinieerd. Het wetsvoorstel 'aanpassingswet WNT' benadrukt dat alleen sprake is van een topfunctionaris als sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. In de WNT worden ook maxima aan bezoldiging van de topfunctionaris gesteld van € 189.000 (2017: € 181.000; 2016: 179.000; 2015: € 178.000; 2014: € 230.474). De bezoldiging van topfunctionarissen in deeltijd of met een aanstelling korter dan 12 maanden in een boekjaar, wordt omgerekend naar een voltijdsbezoldiging.

De toelichting op de bezoldiging van de directeur heeft juist plaatsgevonden en is opgesteld binnen de kaders van de WNT. Wij hebben u reeds doorgegeven dat alle AB en DB leden welke een functie hebben vervuld in 2018 ook opgenomen dienen te worden. Na deze toevoeging in de jaarrekening 2018 is op juiste wijze rekening gehouden met de bepalingen uit de WNT.

Reactie management

De jaarrekening is op bovenstaand punt aangepast door aanvulling met het WNT-overzicht met de AB en DB leden.

---

4. Bevindingen jaarrekeningcontrole rechtmatigheid 2018

4.1 Wet Fido / Wet verplicht Schatkistbankieren (Wet vSB)

Schatkistbankieren voor decentrale overheden vindt zijn wettelijke basis in de wet Financiering decentrale overheden (Fido). Om hier nadere invulling aan te geven is op 15 december 2013 de Wet verplicht Schatkistbankieren (Wet vSB) van kracht geworden. Deze wet regelt onder andere:

- de verplichting om overtollige middelen in de schatkist aan te houden en
- de mogelijkheid om overtollige middelen onderling uit te lenen.

Met de ministeriële regeling schatkistbankieren decentrale overheden (een meer gedetailleerde uitwerking van het schatkistbankieren, eveneens in werking 15 december 2013) is schatkistbankieren verplicht voor alle decentrale overheden. Dit zijn naast gemeenten, provincies en waterschappen ook alle Gemeenschappelijke Regelingen met rechtspersoonlijkheid (openbaar lichaam) die zijn ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

De drempel voor schatkistbankieren is 0,75 van het begrotingstotaal, echter nooit lager dan € 250.000, wat betekent dat een decentrale overheid gemiddeld € 250.000 (berekening ieder kwartaal) buiten de schatkist mag houden. Voor HFA is op grond hiervan de grens voor het boekjaar 2018 € 250.000. Dit houdt in dat de overtollige liquide middelen op grond van de Wet Fido bij het Ministerie van Financiën afgestort diende te worden. Dit heeft echter in 2018 niet plaatsgevonden hetgeen tot een rechtmatigheidsfout leidt van € 493.630 (€ 743.630 -/- € 250.000). Deze rechtmatigheidsfout zal leiden tot een afkeurende controleverklaring ten aanzien van de rechtmatigheid.

Wij hebben van u begrepen dat u eind 2018 de eerste stappen heeft gezet om te voldoen aan de Wet Fido en de Wet verplicht Schatkistbankieren. Op dit moment bent u in overleg met uw huisbankier om de overboekingen van en naar de bankrekening van het Ministerie van Financiën te regelen.

Reactie management

Bovenstaand punt is bekend bij HFA. Gezien de benodigde prioritering binnen de nieuwe organisatie is het niet meer gelukt dit voor ultimo 2018 te realiseren. De aanvraag voor schatkistbankieren is in behandeling bij de bank waarmee dit punt spoedig gerealiseerd zal worden.

4.2 Europese aanbesteding

HFA is gehouden aan de regels inzake Europese aanbesteding. Inkoop en aanbesteding is niet alleen uit oogpunt van rechtmatigheid van belang maar ook vanuit kostenbesparingen. Het doorlopen van aanbestedingsprocedures vergt een zorgvuldige voorbereiding en een aanzienlijke doorlooptijd. Wij adviseren u bij het inkoopproces rekening te houden met de regels inzake Europese aanbesteding.

Op basis van de spent-analyse over 2018 constateren wij voor het boekjaar 2018 geen inkopen waarvoor de Europese aanbestedingsregels van toepassing zijn. Wij adviseren u gedurende het jaar/periodiek spent-analyses uit te voeren zodat onrechtmatigheden inzake de Europese aanbestedingsregels tijdig gedetecteerd worden bijvoorbeeld de inhuur van het personeel van Het Utrechts Archief.

Reactie management

Bovenstaande zal geïmplementeerd worden binnen de processen en procedures van HFA.

4.3 Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op Artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting, via de verordening op het financieel beheer en het controleprotocol. In 2018 is dit intern niet opgepakt. Wij adviseren u deze documenten voor het controlejaar 2019 op te stellen.

Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het bestuur zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het bestuur van budgetoverschrijdingen brengt het risico met zich mee dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het Algemeen Bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door de commissie BBV is uitgebracht. Een belangrijke inhoudelijke aanvulling betreft de vaststelling, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat het bestuur nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant.

In die gevallen dat het bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing, of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, worden betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In de jaarstukken 2018 legt het bestuur in de toelichting op het overzicht van baten en lasten verantwoording af over de realisatie van de lasten en baten ten opzichte van de begroting na wijziging.

Reactie management

Uitvoering/implementatie van bovenstaande staat op de agenda voor 2019.

---

5. Bevindingen interim-controle 2018

Algemeen

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2018 hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Tijdens de interim-controle hebben wij de opzet, het bestaan en de werking van de administratieve organisatie en interne beheersing, waaronder het systeem van geautomatiseerde gegevensverwerking, beoordeeld voor zover wij dit voor de jaarrekeningcontrole noodzakelijk achten.

Tijdens de interim controle zijn de procedures rondom de baten, personeel, inkoop & betalingen alsmede automatisering getoetst. Opgemerkt dient te worden dat onze werkzaamheden niet zijn gericht op het vormen van een oordeel over de administratieve organisatie als zodanig (organisatieonderzoek), zodat het geheel van onze opmerkingen niet als limitatief mag worden beschouwd.

Wij hebben tijdens de interim-controle een goed beeld van bovenstaande processen gekregen en zijn van mening dat de opzet, het bestaan en de werking van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen interne beheersingsmaatregelen passend zijn bij de omvang van de organisatie doch op sommige punten enige aanscherping c.q. formalisering behoeven.

Rapportages management team:

Circa ieder half jaar wordt een bestuursrapportage opgesteld en geautoriseerd door het bestuur. Wij merken op dat naast de bestuursrapportage geen tussentijdse financiële rapportages worden opgesteld ten behoeve van het management. Wij geven HFA in overweging bijvoorbeeld ieder kwartaal een financiële rapportage op te stellen voor het management team. Dit aangezien het een belangrijk instrument is om de financiële situatie (ten opzichte van het plan c.q. de begroting) te beheersen en waar nodig tijdig bij te sturen. U heeft toegelicht dit te implementeren binnen HFA.

Procesbeschrijvingen:

Wij hebben begrepen dat nog niet voor alle processen (baten, personeel, inkopen etc.) procesbeschrijvingen zijn opgesteld en dat HFA hiermee bezig is. Wij adviseren u de verschillende processen te beschrijven zodat belangrijke interne controlemaatregelen niet tussen wal en schip vallen en dat deze taken bij afwezigheid of uitval van medewerkers blijvend uitgevoerd worden. U heeft toegelicht dat gezien de benodigde prioritering binnen de nieuwe organisatie bovenstaande niet meer gelukt is in 2018. In 2019 zal dit punt opgepakt worden.

Personeel:

Declaraties:

De declaraties van de directeur zijn geautoriseerd door een medewerker van de afdeling HR. Wij hebben begrepen dat aan het einde van het jaar het bestuur een goedkeuring geeft. Wij hebben deze inmiddels ontvangen.

Premiepercentages sociale lasten:

Aan het begin van het boekjaar worden de premiepercentages sociale lasten door de serviceorganisatie (Flynth) verwerkt in de salarisadministratie. Er vindt thans geen zichtbare controle door u plaats op deze premiepercentages. Om onjuistheden aan het eind van het jaar (over een heel jaar) te voorkomen, geven wij u in overweging aan het begin van een nieuw boekjaar een zichtbare controle uit te voeren op de juistheid van de premiepercentages in de salarisadministratie. Voor 2018 hebben wij geen onjuistheden geconstateerd.

Inkopen en betalingen:

In verband met het uitdiensttreden van medewerkers adviseren wij u de bevoegdhedenmatrix inkoopfacturen te actualiseren. U heeft toegelicht dat dit inmiddels is opgepakt.

Automatisering:

Wij onderzoeken de geautomatiseerde gegevensverwerking voor zover wij dat noodzakelijk achten in het kader van de controle van de jaarrekening. De accountantscontrole kan daarom leiden tot andere constatering dan wanneer een gericht onderzoek naar de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking wel zou plaatsvinden. Aan ons is ook geen opdracht verstrekt met dit doel. In dit kader brengen wij graag onderstaande onder de aandacht.

De belangrijkste interne beheersingsmaatregelen (voor de accountantscontrole van de jaarrekening) zijn zichtbaar buiten het geautomatiseerde systeem om. Als gevolg hiervan hebben wij het belang van de automatisering in onze controleaanpak als “beperkt” gedefinieerd. De vastleggingen van de interne controles welke worden uitgevoerd, zijn goed te volgen.

Back-up en recovery

We hebben vastgesteld dat dagelijks een back-up wordt gedraaid van het geautomatiseerde systeem. Ieder half jaar wordt een recovery test uitgevoerd door Avance (serviceorganisatie). Zoals besproken gaat u nog na of Avance kan aantonen dat de recoverytest succesvol is uitgevoerd. Wanneer dit niet de situatie is, zal dit met Avance worden besproken.

Reactie management

Geen nadere toelichting noodzakelijk.

6. Overige bespreekpunten

6.1 Fraude- en corruptierisico's

Op basis van eerdere gesprekken met u over fraude- en corruptierisico's en de voorschriften vanuit onze controlestandaarden hebben wij onderstaande fraude- en corruptierisico's met een mogelijke materiële impact op de jaarrekening onderkend.

1. Het risico dat het management de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt of resultaten beïnvloedt middels schattingsposten;
2. Onrechtmatige betalingen.

Voor de voorgenoemde risico's geldt dat dit standaardrisico's zijn die worden voorgeschreven door onze controlestandaarden. Deze risico's worden van toepassing geacht op HFA, waarbij wordt opgemerkt dat bij de onderkenning van risico's de invloed van interne beheersingsmaatregelen niet in overweging wordt genomen. Interne beheersingsmaatregelen worden immers ingevoerd om een risico af te dekken en doet niets af aan het bestaan van een risico.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in onze controlestandaarden wordt verondersteld dat er ten aanzien van 'opbrengstverantwoording' een frauderisico bestaat. Wij achten dit risico niet van toepassing op HFA, aangezien de baten voornamelijk uit overheidsbijdragen bestaan en de verwerking van deze baten niet complex is door afstemming met externe bescheiden.

De werkzaamheden die door ons zijn verricht om deze risico's af te dekken zijn als volgt:

Risico 1: Wij achten schattingsposten voornamelijk aanwezig te zijn bij het bepalen van de voorziening voor dubieuze debiteuren. Wij hebben ten aanzien van de voorziening voor dubieuze debiteuren een afloopcontrole uitgevoerd teneinde vast te stellen of debiteurenvorderingen na balansdatum zijn voldaan. Aanvullend zijn in algemene zin afsluitende journaalposten beoordeeld en heeft een analyse op ongebruikelijke (memoriaal) boekingen plaatsgevonden.

Risico 2: Gedurende de interimcontrole is de inrichting van de electronic banking applicatie beoordeeld, de procedure met betrekking tot de controle van betalingsbatches getest en het proces met betrekking tot wijzigingen van bankrekeningnummers in kaart gebracht. Hiernaast hebben wij op basis van CAM-T bestanden een data-analyse verricht op de bankbetalingen. Uit deze analyse komen geen ongebruikelijke betalingen naar voren.

Onze werkzaamheden tijdens de controle van de jaarrekening 2018 hebben geen fraudes of andere illegale handelingen, uitgevoerd door het bestuur, of andere medewerkers aan het licht gebracht. Hierbij merken wij overigens op dat onze werkzaamheden niet specifiek zijn gericht op het ontdekken van fraude en illegale handelingen.

Reactie management

HFA kan zich vinden in bovenstaande beschrijving en geeft aan dat er zich in 2018 geen fraude- en of corruptiegevallen hebben voorgedaan.

6.2 Naleving wet- en regelgeving

Graag bespreken wij met u welke wet- en regelgeving van fundamenteel belang kan zijn voor:

- a) de operationele aspecten van de Gemeenschappelijke Regeling;
- b) de mogelijkheid om de activiteiten voort te zetten;
- c) het voorkomen van sancties van materieel belang.

Hierbij kan onder meer gedacht worden aan vergunningen, milieuwetgeving en subsidievoorwaarden. Niet-naleving hiervan kan invloed hebben op de jaarrekening.

In dit kader vernemen wij graag uw inschatting van het risico op niet-naleving van wet- en regelgeving en welke maatregelen u heeft genomen om niet-naleving te voorkomen. Tevens vernemen wij graag van u of, voor zover bij u bekend, niet-naleving van wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden en welke acties naar aanleiding hiervan hebben plaatsgevonden.

Reactie management

Bovenstaande is besproken en hiervan is geen sprake.

6.3 Juridische geschillen

Graag vernemen wij van u of HFA verwickeld is in juridische geschillen die eventueel van invloed kunnen zijn op de jaarrekening 2018.

Reactie management

HFA is niet verwickeld in juridische geschillen.

6.4 Transacties tussen verbonden partijen

Graag vernemen wij van u of er sprake is van bijzondere transacties tussen verbonden partijen.

Reactie management

Er is bij HFA geen sprake van bijzondere transacties met verbonden partijen.

6.5 Onderzoek bestuursverslag

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten (BBV) is het bestuursverslag opgesteld. Wij dienen het bestuursverslag te lezen, en daarbij te overwegen of deze informatie materieel inconsistent is met de jaarrekening of met de kennis die wij tijdens de controle hebben verkregen, danwel op andere wijze materieel onjuist is. Indien wij, gebaseerd op onze werkzaamheden, concluderen dat er een materiële onjuistheid aanwezig is in het bestuursverslag, dienen wij dit te rapporteren. Het verslag hebben wij kritisch doorgenomen. Wij hebben u voorzien van onze opmerkingen zodat deze verwerkt kunnen worden in de definitieve versie van het jaarverslag 2018 waarbij wij onze controleverklaring zullen afgeven.

Reactie management

HFA heeft aanpassingen c.q. opmerkingen verwerkt.

6.6 Gebeurtenissen na balansdatum

Graag bespreken wij met u of er gebeurtenissen na balansdatum, welke nog verwerkt en/of toegelicht dienen te worden in de jaarrekening 2018.

Reactie management

Er zijn bij HFA geen gebeurtenissen na balansdatum bekend die invloed kunnen hebben op de jaarrekening 2018.

6.7 Onafhankelijkheid

Wij bevestigen overeenkomstig onze beroepsregels dat HLB Blömer accountants en adviseurs en de teamleden betrokken bij de accountantscontrole van de jaarrekening onafhankelijk zijn van HFA. Er bestaan naar onze mening geen relaties tussen ons en HFA, of andere relevante aspecten, welke onze onafhankelijke positie ten opzichte van HFA negatief beïnvloeden.

Reactie management

Geen nadere aanvulling noodzakelijk.

---

7. Overige ontwikkelingen

7.1 Raamwerk BBV: het stelsel van baten en lasten

In 2003 is het document ‘Uitgangspunten gemodificeerd stelsel van baten en lasten provincies en gemeenten’ gepresenteerd. Als gevolg van de wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 is dit document in 2017 herzien (nieuw: “raamwerk BBV”). Belangrijkste doelstellingen die zijn gerealiseerd bij de wijzigingen van het BBV, zijn de vergelijkbaarheid van overheden onderling en de verbetering van het inzicht in de financiële positie.

Zo wordt met het “raamwerk BBV” een eenduidige interpretatie van de begroting en jaarstukken bewerkstelligd door het uitwerken van welke uitgangspunten en principes belangrijk zijn bij het opstellen en inrichten van deze stukken en waarom. Daarbij beperkt het document zich tot de financiële informatie. Centraal daarbij staan de principes die ten grondslag liggen aan het begrotingsstelsel dat voor gemeenten en provincies is voorgeschreven in het BBV.

De aanvullende regels uit hoofde van bovenstaande zijn inmiddels van kracht voor gemeenten en provincies en worden in de toekomst van kracht voor Gemeenschappelijke Regelingen. Voor HFA betekent dit er dat in de nabije toekomst wijzigingen in de verslaggevings- en begrotingsregels zullen aankomen. Wij adviseren u hierop alert te zijn voor de inrichting van het jaarverslag en de begroting.

Reactie management

HFA is bekend met bovenstaande en volgt de ontwikkelingen hiervan.

7.3 eFacturatie

Het Ministerie van Economische zaken wil elektronisch factureren (e-factureren) binnen de overheid stimuleren. E-factureren is het digitaal versturen van facturen door de leverancier en het digitaal ontvangen en verwerken hiervan door de ontvanger. Begin 2019 is een Europese Richtlijn van kracht die lokale en nationale overheden verplicht om digitale facturen (de zogenaamde e-facturen) te ontvangen. Ook Gemeenschappelijke Regelingen moeten ervoor zorgen dat e-factureren mogelijk wordt.

Op basis van EU-richtlijn (2014/55/EU) moeten alle (aanbestedende diensten van) overheden per 18 april 2019 e-facturen kunnen verwerken. Het ministerie van Economische Zaken is vorig jaar gestart met het omzetten van de verplichtingen uit de EU-richtlijn in Nederlandse wetten en regels. Ministeries zijn al sinds 2012 verplicht om elektronische facturen te accepteren. Om dit te bewerkstelligen is gekozen voor een standaard bestandsformaat voor de facturen. Dit is het UBL 2.0-formaat: een XML-formaat met een standaardopzet voor bijvoorbeeld factuurnummer, factuurdatum, ordernummer etc.

Deze ontwikkeling gaat ook zijn weerslag hebben op de interne beheersing van HFA. Wij adviseren hier tijdig op te anticiperen en HFA gereed te maken voor het werken met e-facturatie. Tevens adviseren wij u contact op te nemen met uw software leverancier om na te gaan in hoeverre uw software gereed is voor UBL 2.0.

Reactie management

HFA is bekend met bovenstaande en volgt de ontwikkelingen hiervan. Een en ander wordt opgepakt in het nieuwe werkproces.

7.4 Status verplichte rechtmatigheidsverantwoording

In 2016 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties middels een brief de Tweede Kamer geïnformeerd dat de rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening die nu nog door de accountant wordt afgegeven in de toekomst moet worden afgegeven door colleges van B&W (HFA: “Algemeen bestuur”). Deze maatregel is een van de resultaten van de Stuurgroep Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), die bestaat uit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Daarnaast zijn ook het ministerie van Financiën en de commissie BBV vertegenwoordigd.

Het ministerie is inmiddels gestart met een pilot om een aantal gemeenten de kans te geven ervaringen op te doen met het opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording. In die pilot zal de externe accountant nog steeds zijn wettelijke rechtmatigheidscontrole uitvoeren, parallel aan het werk van het college. De verwachting is dat niet eerder dan in 2021 gemeentebesturen verantwoording gaan afleggen over de rechtmatige uitvoering van de begroting.

Reactie management

HFA is bekend met bovenstaande en volgt de ontwikkelingen hiervan.

7.5 Wet deregulering beoordeling arbeidsrelatie (DBA)

Op 2 februari 2016 is het Wetsvoorstel Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (Wet DBA) door de Eerste Kamer aangenomen. Hierdoor is de VAR-verklaring met ingang van 1 mei 2016 afgeschaft. Opdrachtgevers en opdrachtnemers kunnen vanaf 1 mei 2016 alleen nog zekerheid ontlenen over de loonheffingen indien gebruik gemaakt wordt van door de Belastingdienst beoordeelde overeenkomsten (modelovereenkomsten). Voorwaarde is dat ook daadwerkelijk volgens die overeenkomsten gewerkt wordt. Op de website van de Belastingdienst staan algemene en meer specifieke modelovereenkomsten. Daarnaast is het mogelijk om individuele overeenkomsten ter toetsing aan de Belastingdienst voor te leggen. Overigens bestaat er geen verplichting om gebruik te maken van door de Belastingdienst beoordeelde overeenkomsten. Zonder een dergelijke overeenkomst bestaat echter geen zekerheid omtrent de loonheffingen.

Er is een overgangperiode tot 1 juli 2018. In deze overgangperiode is het noodzakelijk om de relatie opdrachtgever-opdrachtnemer te toetsen aan de criteria van de dienstbetrekking (kernelementen: persoonlijke arbeid, loon, gezagsverhouding). Indien de arbeidsrelatie kwalificeert als dienstbetrekking, wordt de opdrachtgever aangesproken voor de loonheffingen. Indien geen sprake is van een dienstbetrekking, kan desgewenst worden gewerkt met de reeds aangehaalde goedgekeurde modelovereenkomsten ter verkrijging van zekerheid. Uiteraard kunnen wij van dienst zijn bij het toetsen van de arbeidsverhoudingen en het toepassen van de DBA-wetgeving.

Het nieuwe kabinet heeft aangekondigd dat de Wet DBA zal worden vervangen door een nieuwe regeling. Kern van het voorstel is dat de opdrachtnemer met een laag uurtarief (tot circa € 18 per uur) in principe als werknemer zal gelden terwijl de opdrachtnemer met een hoog uurtarief (vanaf circa € 75 per uur) onder voorwaarden kan

kiezen om als zelfstandige te worden behandeld. De tussenliggende groep krijgt te maken met de zogenaamde “opdrachtgeversverklaring”. Daarbij moeten via een webmodule vragen beantwoord worden om tot een oordeel over de arbeidsverhouding te komen.

Het kabinet streeft naar nieuwe wet- en regelgeving op 1 januari 2020. Tot die tijd wordt de handhaving van de Wet DBA opgeschort. Dat betekent dat er niets verandert voor opdrachtgevers en opdrachtnemers die niet kwaadwillend zijn. Wij houden de voortgang van deze plannen in de gaten.

Reactie management

HFA is bekend met bovenstaande en volgt de ontwikkelingen hiervan.

7.6 Cybercriminaliteit en Cybersecurity

Cybercriminaliteit vormt een steeds groter risico voor organisaties. Malafide organisaties verdienen veel geld door organisaties te hacken. Vaak is het een kwestie van tijd voordat een organisatie te maken krijgt met cybercriminaliteit. Niet zelden ligt daar menselijk handelen aan ten grondslag, ook (onbewust) van eigen medewerkers. Absolute veiligheid bestaat niet, maar bewustwording bij bestuurders en werknemers is een belangrijk middel om het risico op cybercriminaliteit te beperken.

Graag bespreken wij dan ook met u wat de mate van bewustzijn van cybercriminaliteit is binnen HFA en welke maatregelen u heeft getroffen op het gebied van cybersecurity.

Reactie management

HFA is bekend met bovenstaande en besteedt de nodige aandacht aan bewustwording hiervan binnen de organisatie.

---

8. Bijlage

Bijlage 1 – Overzicht geconstateerde, niet gecorrigeerde, controleverschillen

Omschrijving	Impact op resultaat	Status
<i>Feitelijke afwijking(en) huidig boekjaar:</i>		
Toerekeningcriterium subsidie / bijdrage DTR, baten te hoog (par. 3.1)	-/- € 111.764	Aangepast
Toerekeningcriterium subsidie / bijdrage DTR, lasten te hoog (par. 3.1)	€ 111.764	Aangepast
Dotatie aan Algemene Reserve/bestemmingsreserves (par. 3.2)	-	Geen aanpassing noodzakelijk
Totaal	-	

Positief bedrag betekent dat het resultaat te hoog is verantwoord, negatief bedrag betekent dat het resultaat te laag is verantwoord.
